

U ovom informativnom listiću ćete naći odgovore na neka pitanja koja se često postavljaju o raku prostate. Veliki broj ljudi smatra da im se lakše nositi s bolešću i da bolje mogu sebi pomoći ako više znaju o toj bolesti. To ne može zammijeniti razgovor s doktorom ili medicinskom sestrom. Molimo vas da ovo koristite samo kao vodič za pitanja koja biste željeli postaviti.

Šta je prostata?

Prostata je seksualna žlijezda kod muškaraca. Ona je kod odraslog muškarca normalno veličine oraha. Nalazi se ispod mokraćnog mjehura, u dnu penisa ispred samog analnog otvora (rektuma).

Ona stvara dio sjemene tekućine.

Prostata ima usku šupljinu kroz sredinu. Mokraćna cijev (uretra) kroz koju se prazni mokraćna iz mjehura, prolazi kroz tu šupljinu na svom putu do vrha penisa.

Kako ću znati imam li problema s prostatom?

Veliki broj muškaraca, kako ulaze u godine (preko pedeset), imat će izvjesnih problema s prostatom.

Vjerovatno imate problema s mokrenjem. Možete primijetiti neke od sljedećih promjena:

- Problem da počnete mokriti, naročito ako se žurite.
- Problem da se zaustavi mokraćna.
- Mokrenje traje duže, zato što je slab mlaz mokraćne ili zato što mlaz pođe pa stane.
- Kapanje mokraćne nakon što ste završili s mokrenjem.
- Češća potreba mokrenja tokom dana, iako nema puno da se pomokri.
- Ustajanje po noći i odlazak u zahod, dok ste ranije spavali po cijelu noć. Zbog toga možete osjećati umor i nervozu.
- Potrebu da morate hitno ići u zahod u svako doba dana.
- Osjećaj da niste potpuno ispraznili mjehur ili da morate ponovo mokriti, iako ništa ne izlazi.
- Osjećaj boli i pečenja dok mokrite.
- Ponekad krv u mokraći. U tom slučaju morate se uvijek javiti doktoru.

Ako imate neki od navedenih problema, porazgovarajte o tome s doktorom. Nemojte samo tako prihvatiti te probleme kao znak starenja—pravilno liječenje vam može pomoći.

Šta izaziva te probleme?

U 90% slučajeva, kada čovjek ima problema s prostatom, razlog tome je što se prostata uvećala i stišće mokraćnu cijev. Taj problem se zove benigna hiperplazija prostate (Benign Prostatic Hyperplasia) ili BPH, a izazvana je hormonalnim promjenama u prostati. Taj problem pogađa skoro pola muškaraca iznad pedeset godina starosti i nije u pitanju rak.

Ponekad oticanje prostate može nastupiti zbog upale koja se inače zove prostatitis, i koja ima slične simptome BPH-u, ali obično pogađa mlađe muškarce.

Zapamtite—većina problema s prostatom nije izazvana rakom i uglavnom se mogu izliječiti.

Šta će doktor uraditi?

Doktor mora najprije utvrditi šta izaziva problem. Pretrage obuhvataju:

Rektalni pregled prstom

Doktor najprije navuče rukavicu i prstom koji uvuče kroz analni otvor (rektum) opipava veličinu, oblik i teksturu prostate.

Test specifičnog antigena prostate (Prostate specific antigen) (PSA)

To je analiza krvi kojom se ispituje PSA koji proizvodi prostata. Ako u krvi imate visoki nivo PSA, postoji mogućnost da imate rak—ali doktor mora izvršiti više ispitivanja da može pouzdano znati.

Biopsija

Ako vam je PSA test ili rektalni pregled prstom abnormalan, doktor vas može uputiti specijalisti (urologu). Urolog može preporučiti biopsiju, koja se sastoji od unošenja ultrazvučne sonde u rektum da se pronađu abnormalna područja na prostati. Zatim se uzimaju uzorci (obično šest ili više uzoraka) prostate koji se šalju u laboratoriju na ispitivanje.

Ovaj postupak se ne izvodi uvijek pod anestezijom. O tome će vam doktor dati savjete.

Biopsija je jedini definitivni način kojim se može utvrditi imate li rak na prostati. Biopsija također ukazuje na to da li je potrebno liječenje, kojom će se brzinom rak razvijati i koliko se proširio.

Kakve su vrste liječenja problema s prostatom i raka na prostati?

To zavisi od toga o kakvom se problemu radi i koliko je ozbiljan. Doktor će odlučiti šta je najbolje da se uradi u vašem slučaju. Ako vam je prostata uvećana, to ne znači da kod vas postoji veća mogućnost da ćete dobiti rak.

► *Bosnian*

Višejezična linija za informacije o raku

- **Bosanski**
(03) 9209 0169
- **English**
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

October 2006

BPH

To se može liječiti lijekovima i operativno.

Lijekovima se može promijeniti nivo hormona ili opustiti ili smanjiti prostatu, tako da ne pritišče mokraćnu cijev. Možda ćete morati piti lijekove nekoliko mjeseci prije nego što se popravu simptomi. Morat ćete ih nastaviti uzimati dok ne dovedete simptome pod kontrolu i redovno ići doktoru na preglede.

Može se izvršiti operacija da se ukloni dio prostate, da bi se zaustavilo pritiskanje mokraćne cijevi. Može se primijeniti i lasersko i mikrovalno liječenje.

Upala prostate

Upala prostate (prostatitis) se obično liječi antibioticima. Antibiotici se možda moraju uzimati i nekoliko mjeseci. Nekim muškarcima je potrebna i operacija da se zaustavi pritisak otečene prostate na mokraćnu cijev.

Rak na prostati

Rak na prostati se u nekim slučajevima ne mora liječiti. 'Budno čekanje', pri kojem doktor obavlja redovno ispitivanje da provjeri ima li promjena, obično je pristup koji se u tom slučaju izabere. Doktor može dati savjet za terapiju u kasnijoj fazi ako se rak počne razvijati.

Terapija zavisi od toga koliko se rak proširio, od vaših godina i koliko ste zdravi. Ako se rak nije proširio, možete ići na operaciju da se izvadi prostata. Neki muškarci će morati ići i na radioterapiju ili brahiterapiju (unutrašnju radioterapiju). Ako se rak proširio, možda ćete morati ići na hormonalnu terapiju da se zaustavi ili uspori razvijanje raka.

Možda ćete htjeti čuti mišljenje još jednog doktora prije nego što odlučite koja je vrsta terapije najbolja za vas.

Ima li ikakvih komplikacija od terapija?

Operacija ili radioterapija raka na prostati može imati tri glavne komplikacije.

- Neki muškarci više ne mogu imati erekciju (postanu 'impotentni'). To je zato što nervi koji izazivaju erekciju prolaze kroz prostatu. U nekim slučajevima nemoguće je izbjeći oštećenje tih nerava zbog mjesta na kojem se rak nalazi.
- Nakon operacije, neki muškarci mogu izgubiti sposobnost da zadrže mokraću (postanu inkontinentni) zbog oštećenja mišića oko prostate.
- Liječenje radioterapijom u nekim slučajevima ostavlja posljedice na crijeva. To može značiti proljev za vrijeme terapije ili oštećenje crijeva koje zahtijeva liječenje.

Postoji pomoć ako dođe do komplikacija u liječenju. Razgovarajte s doktorom prije nego što donesete odluku o liječenju ili nazovite Službu za informacije o raku i pomoć (Cancer Information and Support Service) na 9209 0169.

Trebam li ići redovno na preglede ili snimanja — čak i ako nemam simptoma?

Donošenje odluke uz dobru informisanost o pretragama za otkrivanje raka prostate pametan je i praktičan način preduzimanja akcije ako namjeravate ići na pretrage.

Već nekoliko godina vodi se živa i ponekad složena debata o pitanjima pretraga za otkrivanje raka prostate. Neki ljudi smatraju da bi se svi muškarci poslije određenih godina starosti trebali redovno testirati. Drugi vjeruju da je to pitanje izbora svakog pojedinca donešeno na osnovu dobre informisanosti.

Naše mišljenje je da bi muškarci trebali doći do informacija koje su im potrebne o tim pretragama. Razmislite o svim pitanjima. Razgovarajte sa savjetnikom iz Službe za informacije o raku i pomoć (Cancer Information and Support Service) na 9209 0169. Pročitajte naše informativne knjižice o pitanjima vezanim za rak prostate i liječenje. Pogledajte web stranicu o raku prostate na www.prostatehealth.org.au. Razgovarajte s ljudima koji su već prošli kroz probleme s rakom na prostati. Razgovarajte sa svojim doktorom.

Ima puno korisnih informacija i rado ćemo vam pomoći da dobijete informacije koje su vam potrebne.

Mi ne govorimo da je važno ići na rutinsko testiranje za otkrivanje raka prostate jer za sada nema pouzdanih dokaza da se time sprečava umiranje od raka prostate kod muškaraca. Ne možemo biti sigurni ni da rutinsko testiranje nije efektivno, zato ne preporučujemo ni jedno ni drugo. Istraživanja su u toku koja će možda vremenom dati odgovor na ovo pitanje.

To je odluka koju morate sami donijeti. Sve što vam možemo savjetovati je da prikupite što više informacija.

Za više informacija nazovite Službu za informacije o raku i pomoć (Cancer Information and Support Service) na 9209 0169.

Pogledajte web stranicu Lions Australian Prostate Cancer na www.prostatehealth.org.au.

► *Bosnian*

Višejezična linija za informacije o raku

- **Bosanski**
(03) 9209 0169
- **English**
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au